

Asia: VN/6566/2022

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän raportoinnin kokonaisuudesta ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta (liitteet 1 ja 2)

Raportoitavien tietojen tulee olla mahdollisimman pysyviä vuodesta toiseen muutoskustannusten minimoimiseksi. Tietojen raportointivelvollisuutta ei myöskään tule laajentaa nykyisestä ennen kuin vuodelta 2021 raportoidut tiedot on analysoitu kattavasti. Muutokset raportointipohjiin ja tietosisältöihin aiheuttavat kunnille merkittäviä kustannuksia erityisesti tietojärjestelmiin tehtävien muutosten vuoksi järjestelmäkehityksen ollessa usein ulkoistettu ohjelmistotoimittajille. Raportointiin tehtävien muutosten vaikutusten ymmärtäminen vaatii syvää perehtyneisyyttä raportointikokonaisuuteen oman työn ohella, mikä vaatii kunnilta myös lisäresursointia raportointivaateen toteuttamiseksi. Raportointivaateen tarkentuminen ja laajentaminen ilman selkeää käyttötarkoitusta aiheuttaa myös riskin sille, ettei raportointiin sitouduta kunnissa riittävästi.

Kuntataloustilaston uudistusta on markkinoitu termillä ”automatisoitu talousraportointi”, mikä on terminä harhaanjohtava. Uudistuksessa automatisoitua on jatkossa tiedonsiirto kuntien järjestelmistä Valtiokonttorin portaaliin rajapintoja pitkin, mutta tätä edeltää kohtuuttomasti kasvanut manuaalisen työn määrä tietojen mm. täsmäytyksen, vyörytysten ja muistiovientien muodossa. Lisäksi suoraan kirjanpidosta saatavia raportteja on kokonaisuudesta (nyk. 12 raporttia) vain osa, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että kunnat ovat joutuneet rakentamaan syöttöpohjat omiin taloushallinnon järjestelmiinsä entisen keskitetyn mallin (Tilastokeskus) sijaan. Kuntien omiin järjestelmiin toteutetut syöttöpohjat lisäävät investointimenoja, jotka eivät tuota tehokkuushyötyjä vaan pikemminkin lisäkustannuksia vuosittaisten muutosten myötä. Valtiohallinnon tulisi arvioida uudelleen, mitkä raportointikokonaisuudet ovat sellaisia, joiden osalta Valtiokonttori ylläpitäisi siirtymäajan jälkeen keskitettyä raportointimallia.

Tietosisällön laajentamisen tulee täyttää seuraavat edellytykset:

- tietojen käyttötarkoitus on selvillä ja raportoitavan tiedon seuraamiselle vuosittain on selkeät perusteet esimerkiksi ohjauksen tai rahoituksen riittävyyden näkökulmasta, jolloin seuraamiseen ei riitä esimerkiksi kertaluontoisesti / viiden vuoden välein toteutettavat erillistiedonkeruut
- on etukäteen arvioitu, ovatko tiedot saatavissa järjestelmistä automatisoidusti vai vaatiiko raportointi erillistä laskentaa tai manuaalisyötä
- kuntataloustilastossa on pitäydyttävä riittävän karkealla tasolla, eikä tule sekoittaa tilaston ja organisaation raportointitarpeita keskenään.

Kunnille aiheutetun lisätyön määrää tulisi myös pyrkiä vähentämään vuosien välisen muutosten havainnoissa, joissa tulisi huomioida eri kuntien mittasuhteet sekä keskeiset toimintaympäristön muutokset. Tukien ja avustusten tai yhteisöveron muutoksen kommentointi aiheuttaa saman työn kaikille kunnille, vaikka syyt muutoksille ovat varmasti samat. Lisäksi prosentuaaliset muutokset aiheuttavat lisäkommentointia tilanteissa, joissa euromääräinen muutos ei ole merkittävä, mutta prosentuaalisesti muutos vaikuttaa isolta.

2. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän palveluluokituksista ja siihen esitetyistä muutoksista (liite 4)

Turun kaupunki vastustaa nykyisten palveluluokkien jakamista uusiin palveluluokkiin vuoden 2023 raportointiin. Palveluluokkien tulisi olla merkittäviä taloudellisen seurannan näkökulmasta ja tiedot tulisi pystyä raportoimaan järjestelmistä suoraan ilman laskennallista jakoa.

Laskentatunnisterakenne on luotu vuoden 2021 palveluluokkaraportointia varten; muutokset aiheuttavat niin lisäkustannuksia (järjestelmätoimittajat) kuin lisätyötä (uusien laskentatunnisteiden luominen, vyörytysten määrittely). Lisäksi kustannusten jaottelu halutulla tavalla on osin mahdotonta saman yksikön / henkilöstön hoitaessa toimintoja, jotka nyt halutaan eritellä uusiksi palveluluokiksi.

Palveluluokka 3041 Esiopetus: Tulisiko olla maininta 5-vuotiaiden esiopetuskokeilusta, joka kuuluu esiopetuksen palveluluokkaan, mutta ei huomioida TOTT-raportissa esiopetuksen luvuissa?

Palveluluokka 3950 Harrastamisen Suomen malli: Vastustamme Harrastamisen Suomen mallin (3950) tiedonkeruun toteuttamista omana palveluluokkana. Kustannusten eriyttäminen aiheuttaisi lisätyötä eikä kustannusten raportoiminen vuositasolla osana kuntataloustilastoa sektoritietoineen ole tarkoituksenmukaista.

Palveluluokka 3905 kulttuurifestivaalit ja tapahtumat: palveluluokan määrittely ei ole riittävän selkeä. Turun kaupunki myöntää toiminta-avustuksia järjestöille, jotka järjestävät kuitenkin tapahtumia vuosittain. Toiminta-avustusten saamisen edellytyksenä on kuitenkin toiminnan ympärivuotisuus. Lisäksi kaupunki myöntää pieniä projektiavustuksia yksittäisiin tanssi- tai teatterituotantoihin. Emme tunnista, mistä avustuksista tai kustannuksista palveluluokkaan

kohdistettavat menoerät koostuisivat, eikä niitä pidetä merkittävänä erinä, joita tulisi tarkastella palveluluokan kautta.

Palveluluokat 5361, 5365 ja 5368: Vastustamme maaomaisuuden hallinta-palveluluokan jakoa kahteen uuteen palveluluokkaan. Kustannuksia ei saada eriytettyä luotettavasti eri palveluluokille. Jos halutaan seurata maankäyttösopimuskorvauksia, tämä voitaisiin toteuttaa tili + palveluluokkayhdistelmänä.

Palveluluokat 4402, 4405 ja 4408: esitämme palveluluokkien pitämistä ennallaan ja raportoinnin tapahtuvan palveluluokkana 4402. Kustannusten eriyttämien eri palveluluokille on laskennallista, eikä tieto ole luotettavaa.

Palveluluokat 5552, 5565 ja 5566: esitämme palveluluokkien pitämistä ennallaan ja raportoinnin tapahtuvan palveluluokkana 5552. Kustannusten eriyttämien eri palveluluokille on laskennallista, eikä tieto ole luotettavaa.

Palveluluokat 7202 pelastustoimen tulot ja menot tilikaudelta 2023 alkaen ja 7220 sosiaali- ja terveystoimen tulot ja menot tilikaudelta 2023 alkaen: uudet palveluluokat kannatettavia.

3. Lausuntonne eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin esitetyistä muutoksista ja uusista tietosisällöistä (liitteet 3, 5 ja 6 sekä taulukkomallit)

Turun kaupunki pitää kohtuuttomana vaatimusta raportoida kuntien ja kuntayhtymien Kilpailulain 30 d nojalla eriytetty markkinoilla tapahtuva taloudellinen toimintansa Valtiokonttorille automatisoidusti.

Jotta automaattinen raportointi olisi mahdollista, tulisi laskelmien olla saatavissa suoraan kirjanpitojärjestelmästä. Käytännössä laskelmat tehdään kunnissa kuitenkin jälkilaskentana johdettuna kirjanpidosta, sillä eriytettyjen toimintojen kaikkia tuloja ja menoja ei ole mahdollista kirjata niiden syntyhetkellä eriytettävän toiminnan laskentatunnisteita käyttäen.

Kunnat raportoivat kilpailulain 30 d nojalla eriytetyn markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toimintansa osana tilinpäätöstään, joten tiedot ovat joka tapauksessa julkisesti saatavilla vaikka tietoja ei automaattisesti Valtiokonttorille raportoitaisikaan. Ehdotetussa KKLMY-raportoinnissa raportoitaisiin tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetty tieto täysin saman muotoisena.

Eriytettävien toimintojen raportointivelvollisuus on tuore, eivätkä käytännöt ole vakiintuneet. Tämän lisäksi kunnat eivät ole saaneet riittävää ohjausta siitä, miten eriytettäviä toimintoja määritellään, jolloin tulkinnat eriytettäville toiminnoille poikkeavat kunnittain. Myös ohjaus laskentaperiaatteille ja kustannusten kohdistamiselle on riittämätöntä. Käytettäessä Aura-käsikirjan ohjausta tukipalveluiden kustannusten kohdentamisesta on ilmeistä, että laskelmien lopputulos vääristyy suhteessa markkinoilla toimiviin yrityksiin, jotka tuottavat vain puhtaasti myytävää palvelua ilman julkisen sektorin hallinnollista rakennetta.

TOLT t06: Eriytettävillä toiminnoilla ei ole erillisiä tunnisteita, joten niiden raportointi osana TOLT-kokonaisuutta ei ole tarkoituksenmukaista.

KKYTT k-t01: esitetyt raportointivaateet tarkoituksenmukaisia, jos tämä johtaa siihen, että tietoja ei kysytä toistamiseen museoiden ja orkesterien OPH:n kustannuskyselyssä.

KKYTT k-t01: työterveyshuollon kustannusten osalta tarvitaan lisäohjeistusta tietojen raportointiin.

KKTPA k-t151: Tilinpäätösarvio toteutetaan 25.1., ja raportin ajankohta osuu keskelle tilinpäätöskauteita. Tässä vaiheessa kirjanpito on vielä auki ja kuntatason puuttuvia kirjauksia arvioidaan ylätasolla. Myöskään vyörytyksiä ei tässä vaiheessa ole toteutettu järjestelmään, minkä vuoksi k-t151:n mukaiset tiedot sisältäisivät merkittäviä epävarmuustekijöitä (puuttuvien kirjausten arviointi esitetyllä tasolla, vyörytysten arviointi). Esityksestä ei myöskään tule esille, haetaanko tässä opetustoimen palveluluokkien muodostamaa opetustoimea, joka poikkeaa kaupungin opetustoimen organisaatiosta. Tilinpäätösarvioon liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi tietojen käyttäminen kehysvalmistelussa on kyseenalaista. Lisäksi näitä tietoja ei ole tuotettavissa suoraan kirjanpidosta, eli vaatisi jälleen uuden syöttöpohjan rakentamista kuntien järjestelmiin. Vastustamme k-t151-tietosisällön raportointivaadetta.

4. Lausuntonne teknisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin esitetyistä muutoksista (liite 3 sekä taulukkomallit)

Sektorivaateen poistamista pidetään kannatettavana. Ehdotamme myös palveluluokkien merkittävää tiivistämistä investointimenoissa.

Nieminen Jutta
Turun kaupunki - Konsernihallinto, talouspalvelut